

„אל-על“ במידרון מסוכן

סיבה שנייה: כי „אל-על“ מבטלת טיסות בלי כל התחשבות בלוחות-זמנים והתחייבויות. כל הנוסע ב„אל-על“ יודע, כי לרוב המטוסים מלאים ואין לה שייג בהם מקום. עתה מתברר כי זה ביגלל קיצוץ מיספר הטיסות, ולא ביגלל גידול בנוסעים. למשל, ביום מסויים ב-חודש ספטמבר היתה צריכה „אל-על“ להטיס לישראל שני מטוסים, האחד דרך קנדה והשני ישיר. לכל הפונים לחי-רשם לטיסות נמסר, כי מקומם מובטח, שכן בכל מטוס היו רק כמחצית המקום מות תפוסים. יומיים לפני הטיסה ביטל-לה „אל-על“ את הטיסה דרך קנדה, ריכזה את כל הנוסעים בטיסה אחת.

מדי-שנה מפרסמת חברת התעופה ה-לאומית „אל-על“ את מאזנה, ומדי שנה נעשית התמונה טובה יותר מקודם. אך רק הדי-הבחנה שמו ליבם לעובדה ש-מדי-פעם משתנים המדדים, אשר לפיהם מציגה „אל-על“ את התפתחותה. כך, למשל, לפני חמש-שש שנים, ה-יתה החברה מציינת את שיעור הגידול של מיספר נוסעים. אולם בשנתיים האחר-ונות שינו ראשי-החברה את השמות, והם מציגים רק את אחוזי-התפוסה של מטוסי החברה — היינו, כמה מושבים בכל טיסה היו תפוסים בנוסעים. ביטלה, שהופיעה בימים האחרונים ב-ביטאון המיקצועי של סוכני-הנסיעות

מנכ"ל בן-ארי ואשתו בילהה אידין במדדים

התוצאה: מיספר הנוסעים גדול ממיס-פר המקומות במטוס. אולם דבר מעין זה אינו מדאיג את „אל-על“. היא מושיבה נוסעים על כיס-אות אנשי-הצוות, שאין להם מקום-מנוחה באחת-עשרה שעות-טיסה לי-ש-רל, והדבר משתקף ישירות בחודרת רמת-השירות, תירודה בלא-ריכזי „אל-על“ מושיבה שלושה נוסעים (בני מי-ש-פחה אחת) על שני מקומות בהסכמתם, תוך החתמת הנוסעים על כך שחם ע-י-שים זאת על אחריותם, ובכל מיקרה לא יתבעו את החברה. (כיצד קושרים של-שה נוסעים בשתי חגורות-ביטחון? ל-„אל-על“ פיתרונים.) באותו יום, בנמל-התעופה על שם קנדי, עמדו נוסעים עם כרטיסים משולמים ועליהם אישור החב-רה למקום מובטח, שנותרו בלא מקום טיסה, שכן „אל-על“ ביטלה טיסות כדי למלא מטוס אחד. התוצאות ממדיניות כזו: מטוסים מל-אים ורושם של הרבה נוסעים. אולם השירות גרוע. אין די אוכל ושמיכות לכל הנוסעים, וחלק נכבד פגם הטסים ב„אל-על“ לא יטושו עימם נוספת. הירידה של כימעט 50 אחוזים במי-ספר הנוסעים ב„אל-על“, לעומת הגידול במיספר הנוסעים בחברות לאומיות אחר-ות, מוכיחה כי היחס של זילול בנוס-עים מתנקט בחברה. שירות גרוע ושנינו לוח-זמנים בצורה בלתי-נסבלת פוגע ב-חברה בצורה יסודית. מובן שניתן להסביר חלק מן הירידה בתפוסת „אל-על“ בשואה שפקדה את התיירות לישראל. השאלה היא רק: כמה תרמה אי-שביעות-הרצון משירות „אל-על“ לשואה זו.

באמריקה, „טראבל ויקלי“ — מגלה את הסיבה לכך, וכן מראה כי „אל-על“ נמ-צאת למעשה במורד מסוכן ביותר. השבועון פירסם טבלה מפורטת של מיספר הנוסעים בקווים הטרנס-אטלנ-טיים בין ארצות-הברית לאירופה, באר-בע השנים האחרונות. הטבלה מראה כי „אל-על“ יורדת מדי-שנה במיספר נוס-עים. לגבי „אל-על“ היתה שנת 1972 שנת-השיא, עת הטיסה 270,245 נוסעים, ש-היוו 3.2% מכלל הנוסעים. בשנת 1973 הטיסה „אל-על“ 248,721 נוסעים, שהיוו 2.9% מכלל הנוסעים. בשנת 1974 הטי-סה רק 144,060 נוסעים, שהיוו 1.92% בלבד מכלל הנוסעים. משך שנתיים ירד מיספר הנוסעים ב„אל-על“ ב-126,185 נוסעים, היינו כימעט בחמישים אחוזים! ירידה זו לובשת משמעות גדולה עוד יותר, נוכח שאר נתוני-הטבלה, המראים כי החברות הלאומיות האחרות הגידלו לאחרונה את מיספר הנוסעים שלהן. כך, למשל, הטיסה „סוויס-אייר“ בשנת 1973 4.2% מכלל הנוסעים, ובשנת 1974 4.74% או, למשל, „טבנה“, שהטיסה בשנת 1973 2.4%, ובשנת 1974 2.49%. או „לופטנזה“, שהטיסה בשנת 1973 6.4%, ובשנת 1974 6.89% מכלל ה-נוסעים. מדוע אין ירידה זו, של כימעט חמי-שים אחוזים בהכנסות של „אל-על“ מ-נוסעים, מורגשת? סיבה אחת: הפיחו-תים בשער הלירה עוזרים לחברה לש-מור על גובה ההכנסות בלירות, בעוד שלמעשה, ההכנסות בדולרים ירדו במח-צית מנוסעים.

התגלה כמשרת נרצע של הברון, שאינו מהסס לרמות את שאר חברי ההנהלה. קשה להניח כי באסיפה הכללית יניחו לו להמשיך לכהן כמנכ"ל.

עצמו, רוצים כימעט כל חברי הנהלת „החברה לישראל“ לסלק את המנכ"ל הנוכחי, ישראל (אייזי) גלעד. גלעד ניבחר בשעת-דחק, לאחר פרשת צור, ו-

כוסות-רוח לגוסס

הצעדים הכלכליים שעליהם החליטה הממשלה (פיחות הלירה ב-10%, העלת מחיר הדלק ב-60 אגורות הליטר והעלאת כללית של מיסי-הקנייה ב-5% עד 10%) יעזרו כמו כוסות-רוח לגוסס. הבעיות הכלכליות האמיתיות של המדינה הן איגודול הייצוא, חוסר כל השקעות, גירעון בתקציב המדינה של 6 מיליארד וגירעון חיצוני (בדולרים) של 3.5 מיליארד דולר. גירעון זה הופך את המדינה גרוה-למעשה של ארצות-הברית. אם מוסיפים לכך את הטיעור המדהים של ירידה (24 אלף יורדים בשנה שעברה, מיספר כפול השנה) ואת העובדה כי כוח-האדם בשרותים גדל והולך על חשבון ענפי-הייצור מקבלים, על רגל אחת, את עיקרי הבעיות הכלכליות של המדינה. משק המדינה הוא גוף חולה אנוש, המתקיים באמצעות זריקות חיצוניות, כאשר חלקים גדולים והולכים של תאי הגוף הופכים מתאיים יצרניים תאים טפי-ליים. המדיניות של האוצר בשנה האחרונה היא מדיניות של להרוויח-זמן, או קוסי-מטיקה חיצונית. תחת להביא את הגוף, מורחים צבע על הפנים. במקום לשפץ את הבית המתמוטט מן היסוד, עוסקים בהחלפת האטפטים. הרפורמה היא דבר חשוב מאד כשלעצמו, אולם היא זולית לעומת בעיות-היסוד.

חודרת שער הלירה לא תגביר את הייצוא, כל עוד מצוי בארץ כסף חופשי-ממש, הנותן ליצרן המקומי יותר מאשר יקבל בחו"ל. כל עוד האוצר עוצם עיניים מן הסרטן בגוף האומה — הכסף השחור, המהווה כלכלה מתחרה לרישמית — לא יעזרו מיסים על היבוא בצורות השונות. כל עוד יתיח כדאי יותר לעבוד בשירותים ובמיסחר מאשר בייצור, לא יועילו כל פיחותים ורפורמות מדומות. שר-האוצר החססן חושש להחליט החלטות אמיות, והוא שבו בידי יועצים כנגיד „בנק ישראל“, הרואים את הפיתרון הכלכלי בהורדת רמת-ההיים של שיכבת השכירים היצרנית, מבלי לגעת בשיכבת-הטפילים הלאומית. כל עוד נהנה שר-האוצר מיד חופשית של ראש-הממשלה, הוא ימשיך במדיניות של הקוסמטיקה הלאומית. אולם מתקרבת השעה שבה יבין יצחק רבין כי כוח-העמידה הלאומי של המדינה התפורר מבפנים, בגלל המדיניות של שר-האוצר. השאלה היא אם שעה זו לא תהיה מאוחרת מדי.

די-הזהב של אדמונד ספרא

ריכים כי הוא קנה ומכר בשנה שעב-רה כ-40% מכלל תנועות הזהב באמריקה. אביו של אדמונד, יעקב ספרא, החל במיסחר בזהב בחאלב, ועד היום קשור אדמונד עם עיר-מוצאו. הוא עבר לפני 20 שנה לשוויץ, החל בעיסקי ייבוא וייצוא, ואחר-כך הקים את הבנק שלו ועשה כמה עסקים עם טיבור רוזנ-בליים. ספרא, בן 43 כיום, נוהג לחניג בעצמו את מיספרי-הטלפונים של האנ-שים שאליהם הוא מדבר — והוא מד-בר בטלפון כל היום. הסיבה: הוא אינו רוצה כי איש מלבדו יידע עם מי הוא קשור.

בעוד בנק „קונטיננטל“ של חוזה קליין בז'נבה (לשעבר „סוויס-ישראל“ בנק), מפסיד כספים, מתקדם בנק אחר, של יהודי-סורי בשם אדמונד ספרא, מהייל אל חייה. המאזן האחרון של הבנק של קליין הראה, כי הירידות הפנימיות של הבנק הוקטנו במידה ניכרת כדי לכ-סות הפסדים שוטפים. ידועות משוויץ מוסרות, כי ההפסדים הם בהלוואה של כ-5 מיליון דולר לויליאם רובינסון

סוחר ספרא דיוק בהערכות

גלעד יחלף באוקטובר?

ב-22 באוקטובר התכנס האסיפה ה-כללית של בעלי-המניות של „החברה לישראל“. אסיפה זו היא הראשונה מאז היווסד החברה, ובה למעשה ייחתכו פני החברה. ראשית לכל, לקראת האסיפה תצטרך הנהלת-החברה לפרסם את ה-מאזנים והדו"חות הכספיים המלאים על עברה, כולל כל הפרטים על העיסקות שבין הברון אדמונד דה-רוטשילד למיכאל צור.

המנוח, והפסד של כמיליון לירות אנג-ליות בעיסקי מקרקעין באנגליה. ההלוואה לרובינסון התגלתה כהפסד, למרות שהוא מחזיק בידו, כ-ערבות, מניות-שליטה ב„מפעלי הביירה“. מסתבר כי קליין שכח לדבוק גם בתקנות החברה, ושם יש סעיף, באותיות הקטנות, שאינו מתיר מסירת המניות או מכירתן, אלא העברתן בירושה מאב לבן. כך ש-קליין מחזיק בידו את המניות בלי יכולת לעשות עימן מאומה.

האסיפה תבחר בהנהלה חדשה לחברה, ונראה כי הפעם יחיו הנציגים בהנהלה מייצגים באמת את המישקל האמיתי של בעלי-המניות. כיום, חברי-ההנהלה מכהנים לפי משקלם הציבורי ולא לפי מישקל המניות שרכש הגוף שבשמו הם יושבים. שינוי כזה יכול להביא לחיסול הרוב הנוכחי של תומכי הברון רוטשילד. אם לא תהיה משרה, עד האסיפה, בין הברון לקבוצה הגרמנית, צפויה התמוד-דות גלויה של הרוב הנהלה.

בדיבד עם הפסדיו של קליין, מרוויח הרבה „טרייד דוולופמנט בנק“ בז'נבה, של ספרא. הרשת הבינלאומית המסועפת של ספרא כוללת נכסים בנקאיים ב-2 מיליארד דולר, מהם: הבנק בשוויץ 800 מיליון דולר, הבנק בפנמה עם 700 מיליון דולר ועוד בנק אמריקאי בשם „ריפבליק שניונאל בנק“, ושורה של בני-קיים בבירות וברזיל. ספרא מתמחה בעיקר במיסחר בזהב: לא בהשקעות בזהב, אלא במיסחר. מע-